

EL BUTLLETÍ, ESCOLA DE REDACTORS

Iniciar aquest capítol amb aquesta afirmació no és cap frivolitat, sinó fer justícia al que ha representat per a un bon nombre de companys de la Secció el seu pas pel butlletí. Tots hem après molt fent possible que s'omplissin, butlletí a butlletí, sense interrupció, les seves pàgines amb les il·lusions i les vivències de cada moment. I aquesta mena d'escola va fer que alguns ens comprometéssim amb altres projectes, com el que va fer possible l'edició dels cinc números de l'esplèndida revista *Ateneu* (1969), l'edició dels dotze números del *Butlletí de l'Ateneu* (1975) i la creació de la revista *La Vall de Verç* (1979).

Després del *Full Parroquial*, el butlletí de la SEAS és la publicació periòdica més antiga del nostre poble, d'ençà del 1934, sempre escrita en català. El nostre butlletí, però, també és la història de la mateixa SEAS, i aquest és un mèrit aconseguit gràcies a la contribució tant dels equips de redacció com de tots els socis que han anat escrivint en les seves planes durant tots aquests anys. Així, doncs, el butlletí ha esdevingut, per la seva llarga vida i pel seu contingut, un testimoni de consulta per a tot aquell que vulgui aprofundir sobre les vivències dels joves de cadascuna de les darreres dècades.

Amb tot, el butlletí té una història pròpia, amb les seves crisis i controvèrsies viscudes per tots aquells que l'han fet possible.

SEAS i butlletí neixen de bracet

Aquells entusiastes que fundaren la SEAS, acabant l'estiu de 1934, no es van estar de plantejar-se al mateix temps la creació d'un butlletí el primer

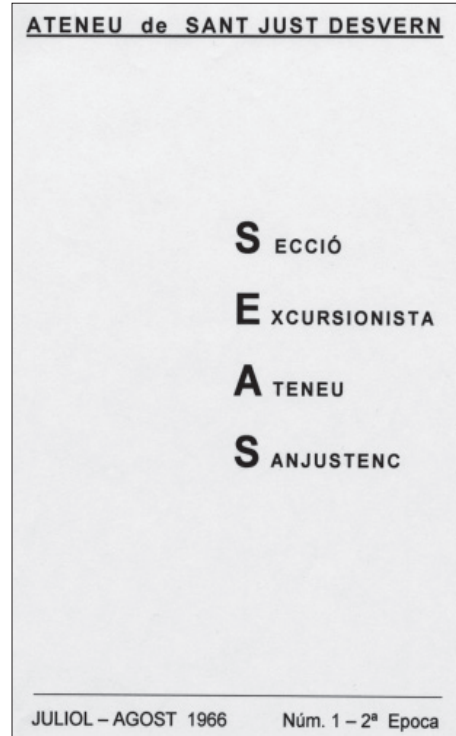
número del qual apareixia al mes d'octubre del mateix any. La primera plana s'obria amb il·lusió i desig de continuïtat, i deia així: «Amic, el que t'oferim i seguirem oferint-te des d'aquestes planes no és altra cosa que el fruit d'una intensa labor efectuada durant molt de temps per anònims entusiastes de l'excursionisme pur...», i seguia dient: «És per això i amb l'esperança d'assolir d'aquesta manera un èxit complet, que t'oferim el present butlletí, que serà d'ara endavant i comptant amb l'esforç de tots, el portaveu dels nostres anhels i l'expressió més fidel dels nostres ideals excursionistes».

Els butlletins d'aquesta primera època van recollir cròniques de la Secció, però també hi havia molt d'interès a divulgar aspectes geogràfics i històrics del nostre país, així com ressenyes d'altres indrets més llunyans. Pere Pruna, el principal impulsor de la Secció, també ho va ser del butlletí, amb detallats escrits com el del butlletí número 7, de 1935, sobre una petita història de Sant Just, de l'Ateneu i de la mateixa SEAS, i un altre sobre unes vacances del any 1927 a Sant Maurici donant a conèixer indrets aleshores no gaire coneguts. Ofèlia Fernández va ser l'encarregada, entre l'element femení, de fer-nos alguna ressenya i un interessant escrit sobre la «cultura física femenina». Aquests primers butlletins bimestrals van ser ben editats, amb una bona reproducció pel que fa a fotografies. No obstant això, per l'esclat de la Guerra Civil, no es van poder editar més d'onze números, el darrer dels quals ho fou el juny-juliol de 1936. La SEAS i el butlletí desaparegueren plegats, tal com havien nascut.

Retorn en temps encara difícils

El ressorgiment que va viure la Secció des del 1947 fins al 1954 no va comportar la recuperació del butlletí, que hagué d'esperar la reactivació iniciada l'any 1964 sota el guiatge de Fulgenci Baños. Fou en la reunió del 22 de setembre de 1965 quan la Junta de l'Ateneu aprovà la proposta feta per Baños d'editar de nou el butlletí.

El primer intent de reeditar-lo va tenir una escenografia pròpia d'aquells temps de repressió de Catalunya i la seva cultura. Els fets ens situen dins les dependències de l'Ajuntament, on treballava Fulgenci Baños. Ell i Jordi Giro-nès van confeccionar allí, d'amagat, un primer butlletí en ciclostil íntegrament escrit en català (sempre ho ha estat), el qual va ser repartit entre els socis. No tenia número, perquè pretenia ser només un avanç del que es volia que fos el nostre portaveu.

Portades dels butlletins número 1 de cadascuna de les dues èpoques. La del 1934, que va durar fins al 1936, i la iniciada l'any 1966 que és l'actual i des d'aleshores no ha estat interrompuda.

La llavor ja s'havia llançat i ara només calia posar fil a l'agulla, cosa que es va materialitzar en l'acta de la Junta de la SEAS del 25 de juny de 1966, quan va ser aprovada la reedició definitiva del butlletí. El butlletí número 1 d'aquesta segona època va ser publicat l'1 de juliol de 1966 amb una periodicitat bimestral. Jordi Gironès va ser-ne l'impulsor durant els primers anys, en què fou imprès a Central Fotocopia del carrer Pelai de Barcelona.

L'empenta que seguí la refundació de la SEAS també es va fer palesa en el butlletí, el qual, a partir del gener de 1967, passà a ser mensual. Era imprès per Comercial Publicitaria, del mateix carrer Pelai, on s'aconseguí un preu més econòmic. El contingut d'aquells primers butlletins es basava en ressenyes d'excursions, detall d'activitats, notícies del món excursionista i tècnica excur-

*Durant els primers anys,
el butlletí no tenia fotografies
perquè la qualitat
de la impressió no ho permetia.
Amb l'òfset, però, es va guanyar
qualitat en els textos
i en les imatges.*

*Portada del butlletí
núm. 78, de l'any 1974.*

sionista. Els primers anunciants que van fer-ne possible la publicació foren les empreses Muntaner, Blas i Amigó i Bright Service. A partir del setembre de 1967, el soci Josep Lluís Sala va aconseguir que l'empresa Fonter s'anunciés al butlletí i en pagués l'edició; això possibilità que fos editat en impremta durant els primers sis mesos, si bé després va caldre retornar a una edició impresa més senzilla.

Plataforma d'expressió juvenil

L'embranzida crítica i contestatària del jovent d'aquells anys va tenir un lloc en les planes del nostre butlletí a partir del desembre de 1967, en les quals expressaren les seves inquietuds i reivindicacions a través d'escrits, contes i poemes dels mateixos companys o d'altres autors. Tot i que el contingut del butlletí no deixava d'incloure informació estrictament muntanyenca, els es-

La utilització del dibuix va ser important com a alternativa a la fotografia i Francesc Riera va ser el dibuixant durant força anys. Darrerament, Ferran de la Fuente s'hi ha afegit.

*Portada del butlletí
núm. 138, de l'any 1985.*

mentats continguts juvenils tenien més pes específic, de manera que podem dir que van fer que el butlletí es convertís en l'única plataforma d'expressió possible per als joves del nostre poble, un paper que s'ha de valorar en perspectiva històrica. Per altra banda, cal recordar que el butlletí era escrit en català, llengua no gaire permesa en aquells temps, per la qual cosa, abans de repartir-se havia de ser revisat i segellat pel Sr. Català, que era l'encarregat d'aquesta tasca pel Govern Civil. L'hi dúiem personalment a casa seva, a Esplugues, i sempre arrufava el nas pels continguts que considerava conflictius, tot avisant-nos que un dia ens podrien ocasionar el tancament del nostre portaveu. Això, però, no arribà a succeir mai.

A la Junta del 2 de desembre de 1967 es va decidir que la taula de redacció estigués formada pels redactors que hi col·laboraven sovint, com era el cas de Vicenç Mascarell, Pep Quintana, Antoni Simó, Frederic Planas, Claustre Cardona, Francesc Homedes i Jordi Gironès.

L'any 1968 es va editar un butlletí especial per a commemorar els cinquanta anys de l'Ateneu i, al mes de novembre del mateix any, alguns dels redactors van deixar el butlletí per crear l'esmentada revista *Ateneu*, que aparegué a principis del 1969. Aquest fet va comportar un canvi en el butlletí, centrant-lo més en el tema muntanyenc. Jordi Gironès es responsabilitzà d'assegurar-ne la continuïtat amb l'ajut de Claustre Cardona i Joana Amat (acta de la SEAS del 30/11/1968). A aquest canvi, que va anar acompanyat d'una disminució de pàgines, s'hi afegí el fet que, a partir del febrer de 1969, l'empresa Fonter deixà d'anunciar-s'hi, cosa que va obligar a decidir-se per un disseny molt més senzill, eliminant fins i tot les tapes que havia dissenyat Josep Maria Domingo. El condicionant econòmic esdevingué un factor decisiu durant molt de temps, qüestió que va impedir millores gràfiques. Davant d'aquesta situació es va crear una nova taula de redacció constituïda per Joan Faneca, Joana Amat i Jordi Gironès, si bé en l'acta de Junta de la SEAS del 5 de febrer de 1969 es feia referència al fet que Francesc García i Daniel Cardona també participarien en l'elaboració del butlletí junt amb els anteriors.

De vegades, els continguts del butlletí no agradaven a la Junta de l'Ateneu, que obligava Fulgenci Baños a revisar-lo abans de ser publicat (Junta de la SEAS del 20/2/1969). Altres vegades, tampoc no agradaven a la Junta pròpia, que acusava els redactors de no fer crítica constructiva i «tirar-ho tot per terra» (Junta de la SEAS del 8/5/1969), o, en una altra ocasió, de ser demagògics, per la qual cosa es va decidir la incorporació de Frederic Planas i Joan Urpinell a l'equip de redacció (Junta de la SEAS del 17/7/1969). Una anècdota que il·lustra el moment fou la frase que aparegué en les planes del butlletí, al final de l'any 1969, que deia: «Desitgem un collonut Nadal a tothom!», i que va provocar una queixa formal de la Junta de l'Ateneu, després d'haver rebut un anònim queixant-se d'aquest fet.

Malgrat l'innegable interès que avui dia tenen els editorials d'aquells anys per a copsar les vicissituds de la mateixa Secció, al juny de 1970 es va decidir deixar de fer-los per considerar que els darrers eren només «editorials de pas». El butlletí va seguir mantenint l'estructura i la línia iniciades l'any 1969, amb una dedicació gairebé exclusiva a la informació interna, sense oblidar la relacionada amb el món excursionista en general.

Jordi Gironès va deixar el butlletí i Joan Faneca quedà com a únic encarregat de la publicació. Es va crear una nova taula de redacció, composta per Matilde Colom, Francesc Castillo, Josep Gil, Rafel Malaret, Francesc Campreciós, Josep Porta, Anna Maria Simó i Pilar Magdalena (Junta de la SEAS del 20/8/1970).

Poc després, Joan Urpinell rebé l'encàrrec de supervisar, en nom de la Junta, les edicions abans de ser repartides (Junta de la SEAS del 17/9/1970).

La dificultat d'omplir el butlletí cada mes va fer que a partir del gener de 1972 se'n canviés la periodicitat i fos bimestral, a la vegada que s'hi incorporaven notícies de l'Ateneu. Aquest fet va comportar que el nostre butlletí augmentés la tirada a 1.200 exemplars per a ser distribuït als socis de l'Ateneu, d'acord amb la seva Junta. La imatge també fou millorada, gràcies a la tècnica de l'òfset, i a partir d'aquell moment fou imprès a Gráficas Oriente. Tot i aquestes millores, es produí una crisi provocada per discrepàncies sobre un escrit relacionat amb el GERP, que va comportar la dimissió de Joan Faneca i la constitució d'una nova taula de redacció, amb Rafel Malaret, Miquel Àngel Rañé i Jordi Pérez (Junta de la SEAS del 18/1/1973).

*Tan bon punt es van poder
reproduir amb bona qualitat,
les fotografies passaren a ser un
element indispensable dins
de cada butlletí.*

*Portada del butlletí
núm. 201*

Polèmica seguida d'una important crisi

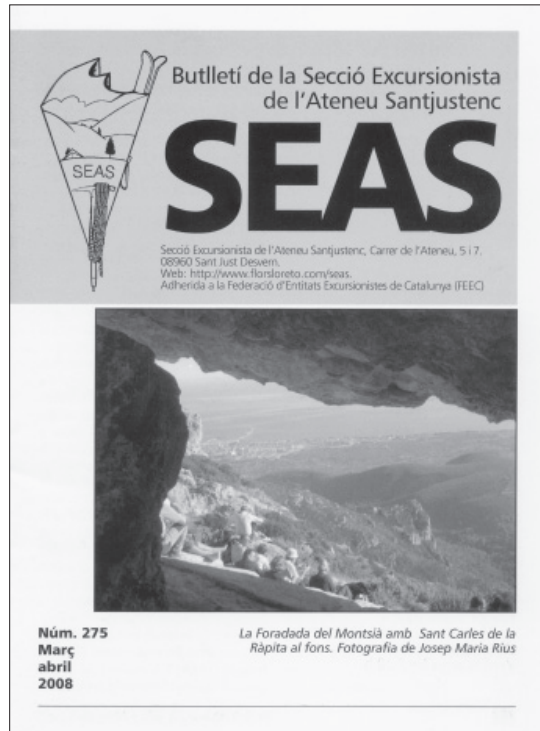
Rafel Malaret deixà la taula el mes de maig de 1974 i fou substituït per David García (Junta de la SEAS del 30/5/1974). Uns mesos abans, pel març de 1974, en les pàgines del butlletí s'encetà una polèmica sobre la necessitat de renovar a fons les estructures de l'Ateneu, titllant-lo de classista, burgès i decadent, que ocasionà l'aparició, durant uns quants mesos, d'escrits i parers contraposats que van generar vius debats.

Eren temps de canvis importants dins la societat civil, en què el règim franquista estava essent sotragat per l'activitat dels partits polítics, i la SEAS se'n ressentia per la pèrdua d'alguns dels seus membres actius, que passaren a participar en l'àmbit polític. Això també va coincidir amb la decidida voluntat de Fulgenci Baños de deixar la presidència, que passà a mans de Jordi Farràs. Els canvis es precipitaven i la taula de redacció decidí dimitir per desacord amb l'exigència de fer un butlletí destinat exclusivament a temes muntanyencs i a notícies de la Secció, i ho anuncià a les planes del butlletí (març de 1975). Això provocà l'aturada momentània de la publicació, per la qual cosa la Junta va decidir la formació d'una taula de redacció composta per Jordi Farràs i Jaume Campreciós (acta de la SEAS del 21/10/1975). Dos mesos després –desembre de 1975– es formava una nova taula, amb Daniel Cardona, Jaume Campreciós i Francesc Riera, fet que va permetre la recuperació del butlletí. A l'editorial de novembre d'aquell any ja s'havia fet esment d'un canvi d'orientació respecte a temes relacionats amb «l'excursionisme científic i esportiu», la qual cosa donà pas a un llarg període en què van dominar els treballs monogràfics de caire històric, naturalista i d'art, junt amb la inclusió de ressenyes excursionistes. També es produí un canvi gràfic, amb un format més senzill sense l'òfset i amb l'aparició de les primeres imatges, si bé amb poca qualitat. Aleshores s'imprimia a Impresrapit.

Aquesta reduïda taula de redacció, impulsada per Daniel Cardona, va fer possible assegurar la continuïtat del butlletí en aquests anys, mentre que al gener de 1979 alguns dels antics redactors del nostre butlletí iniciaven un nou projecte dissenyant la revista *La Vall de Verç*, que acollí totes aquelles reivindicacions de caire social i polític que els membres fundadors volien difondre al nostre poble. Quedaven definitivament separades i ben definides dues línies editorials: la muntanyenca del butlletí de la SEAS i la social de la revista *La Vall de Verç*.

*Coincidint amb l'any 2000,
Josep Nuet va dissenyar la
maqueta que actualment
seguim utilitzant, i també
hem aconseguit estabilitzar la
qualitat en la impressió.*

*Portada del butlletí
núm. 275, de l'any 2008.*

El butlletí seguí la línia establerta amb una forta dedicació dels responsables, que en les estones lliures feien tasques de mecanografiat, grapat i tramesa, com fou el cas de Daniel Cardona, Jaume Campreciós i Marina Figueras com a col·laboradora, mentre que Francesc Riera passava a dibuixar les imatges de les fotografies, evitant-ne amb això la poca qualitat a l'hora d'imprimir-les, i Francesc Garrigós aportava el seu domini de la cartografia. Amb tot, costava molt mantenir la continuïtat per la manca de disponibilitat temporal deguda a les obligacions laborals. Al juny de 1979 la taula de redacció era composta per Francesc Garrigós, Jaume Campreciós i Jaume Llanes (acta de la SEAS del 26/6/1979) i un mes després —acta de la SEAS del 10/7/1979— es reorganitzava amb Jordi de la Riva (muntatge), Carles Pujol (impremta), i Daniel Cardona i Jaume Llanes (treballs). Com es pot veure, es donaven canvis constants en la responsabilitat de la redacció.

Els problemes es mantenien i van fer que la redacció es reestructurés de nou el 10 de juny de 1981 amb Francesc Garrigós (cartografia), Jaume Campreciós, Daniel Cardona, David Castellà i Francesc Riera (dibuix).

Incorporació de Josep Nuet

El 23 de desembre de 1981 es va demanar parer a Josep Nuet sobre la millora del butlletí, i ell va recomanar una millora del text a màquina, un canvi i millora de la primera plana, la inclusió de fotografies i la determinació d'unes normes per als textos. El 24 de maig de 1982 ja va dissenyar una primera portada, a la vegada que Eulàlia Nuet es feia càrrec de la correcció dels textos. El mes de setembre del mateix any, Jaume Campreciós deixà el butlletí per manca de temps, i la taula quedà formada per Francesc Garrigós, Daniel Cardona, David Castellà i Francesc Riera, que van fer un nou esforç per posar al dia els butlletins endarrerits durant gairebé un any. Durant el 1983 seguiren els problemes de disponibilitat, com fou el cas de Montserrat Farràs, que va haver de deixar de mecanografiar el butlletí per manca de temps (acta de la SEAS del 8/11/1983).

A partir del novembre de 1983, Josep Nuet començà a col·laborar en el disseny del butlletí i a partir del març de 1984 ja es va fer càrrec del tot del disseny, sempre cercant una constant millora gràfica. Aleshores ho imprimien les monges benedictines del carrer d'Anglí de Barcelona, perquè garantien qualitat i un bon preu. Pocs mesos després, i commemorant els cinquanta anys de la SEAS, va ser publicat un butlletí extraordinari coordinat per Jordi Gironès, sense numerar, i en un format Din-A4. Cal destacar que el 21 de novembre de 1984 la Junta de l'Ateneu va decidir repartir butlletins de la SEAS a les escoles del poble, cosa que es va fer durant un temps.

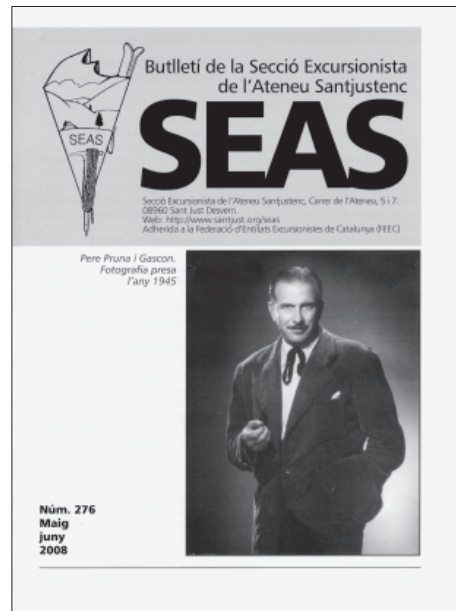
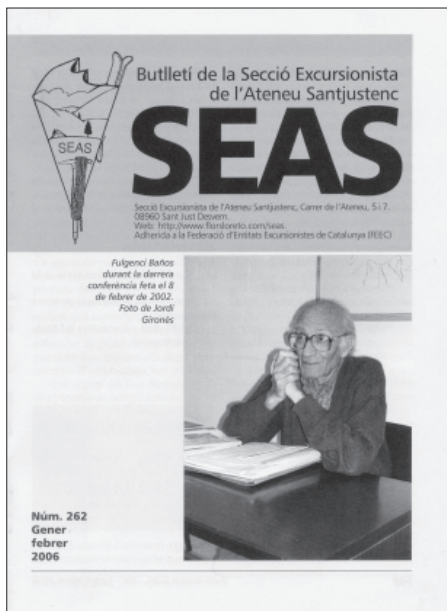
A partir del gener de 1986 el butlletí va passar a ser imprès per l'empresa Nova Bicicleta, si bé un mes després es tornà a imprimir a les benetes per qüestions de qualitat. El canvi següent al butlletí va tenir lloc el gener de 1989 quan es va tornar a editar a Nova Bicicleta, evitant amb això el costós procés de mecanografiat que es feia d'ençà del 1975. L'equip redactor era compost per Daniel Cardona com a coordinador i uns quants col·laboradors: Eulàlia Nuet (correcció), Francesc Riera, Marta Arañó i Montserrat Peiró (il·lustracions) i Francesc Garrigós (mapes), mentre que Josep Nuet s'encarregava del disseny. Per altra banda, Daniel Cardona va prologar des d'aleshores cada butlletí comentant-ne el contingut.

Al novembre de 1991 tingué lloc una important millora gràfica que va permetre finalment una adequada reproducció de les fotografies. Uns anys després –novembre del 1995– l'equip de redacció es va reduir: Daniel Cardona es mantenia com a coordinador acompanyat per Francesc Riera en els dibui-

xos, Eulàlia Nuet en la correcció i Josep Nuet en l'autoedició. Uns mesos després –març del 1996– s'incorporà de nou al butlletí Jordi Gironès fent de coordinador junt amb Daniel Cardona, mentre que Elisabeth Bart inicià la tasca de fer possible la tramesa del butlletí a través d'una empresa dedicada a repartiments de correu.

Arribat el nou segle es va considerar la necessitat d'una nova millora gràfica, la qual va ser encarregada a Josep Nuet, que va fer un nou disseny: el que s'ha mantingut fins als nostres dies. Era el mes de gener del 2000 i simultàniament es va constituir una nova taula de redacció amb Antoni Anguera, David Buenacasa, Daniel Cardona, Ferran de la Fuente, Pau Mora i Jordi Gironès, mentre que Elisabeth Bart, Eulàlia Nuet i Josep Nuet seguien realitzant les mateixes tasques.

Al juliol del 2001 la correcció passà a mans del Servei Local de Català del nostre poble, i Pau Mora i David Buenacasa van deixar la taula de redacció. Un any després –juliol del 2002– Jordi Gironès va assumir l'autoedició substituint Josep Nuet, bo i mantenint el seu disseny. Al setembre del 2003 tingué lloc la darrera reestructuració de la taula, amb la incorporació d'Isidor Cònsul i

En els darrers anys ens han deixat Fulgenci Baños Rodríguez (2005) i Pere Pruna Gascon (2008), a cadascun dels quals hem dedicat un butlletí monogràfic.

Agustí Revilla, mentre que Antoni Anguera ho deixava. A partir del 2006 el butlletí passà a ser editat per l'empresa Anagràfic i al juliol del 2007 es produí una nova millora, amb un paper que ha permès una millor reproducció de les imatges fotogràfiques.

La contribució dels anunciants

Per altra banda, no hem d'oblidar-nos de la gran importància que ha tingut la contribució econòmica dels anunciants. En l'escrit en què es descriu la primera època ja se n'esmenten uns quants, mentre que a partir de la represa del butlletí, l'any 1965, les empreses Bright Service i Ramon Muntaner, i des del 1967, Blas i Amigó i Agua Fonter, van fer possible la impressió durant aquests primers quatre anys de la segona època del butlletí.

A partir del número 31 del 1969, l'ajut econòmic prové de socis i simpatitzants (Just Amigó, Xavier Modolell, Salvador Modolell, Pere Orriols Comas, Antoni Massagué, Antoni Malaret Amigó, Rafael Malaret Amigó, Fulgenci Baños, Manuel Tubella i empreses com Laboratorios Prodes, Avisor Radio i Construccions Campreciós a partir del 1975. Alguns d'ells deixaren d'anunciar-s'hi en el transcurs dels anys, llevat de Just Amigó, que s'hi continua anunciant actualment.

Els anys vuitanta, durant un temps s'incorporen anunciants com les caixes d'estalvis (Caixa Penedès, Caixa de Catalunya i Caixa de Barcelona, actualment La Caixa), i empreses com Hobby Sports, Òptica Bonavista, Botiga Sant Just i Pasteurs Òptics. Si bé a partir de finals dels vuitanta i principis dels noranta es renoven de nou els anunciants amb les empreses Flors Loreto, Disseny Mobles, Forma Cuina, Cistelleria Ballart i Llibreria Ressenya, i s'hi incorpora l'Ajuntament a partir de l'any 1981. Al mateix temps passen a ser anunciants els particulars: Immaculada Amat, Just Amigó, Marcel·lí Camats, Francesc Homedes i Jordi Cardona. Tant les cinc darreres empreses, com l'Ajuntament i els particulars esmentats (llevat de Jordi Cardona, per haver-nos deixat el 1999) han continuat la seva inestimable contribució fins al dia d'avui.

L'esforç ha valgut la pena

La recopilació d'aquesta petita història ens fa adonar de l'esforç i de les dificultats que s'han hagut de superar perquè el nostre butlletí, després de tants

anys, encara sigui ben viu i, puntualment, cada dos mesos, arribi a les mans dels nostres socis.

Tal com dèiem al principi d'aquest capítol, el butlletí de la SEAS ha estat durant molts anys l'únic mitjà de comunicació del poble i escola de formació de periodistes amateurs, i avui dia es manté ben viu a través d'unes pàgines que reflecteixen la vida social de la Secció i un compendi puntual de les activitats socials, de les excursions i del muntanyisme en general.

L'esforç ha valgut la pena i cal mantenir-lo perquè segueixi recollint les vivències de la nostra Secció i del món excursionista.

JORDI GIRONES VILARDEBÒ